

[Per Stig Møller]

der er mistillid – altså må vi samtidig opbygge tillid. Og den anden side er jo menneskerettigheder og miljø, menneskelige videnskabelige kontakter. I Washington forhandler de nu om, hvordan man kommer videre med menneskerettighederne. Vi vil gerne lave miljøsamarbejde for at redde naturen, og der er kontakter imellem mange professioner – sagførere i sommer og kulturfolk – imellem USA og USSR. Hvorfor skulle vi ikke kunne foretage sådan noget?

Det er altså noget meget konkret og fremadrettet i vores dagsorden, som viser præcis, at vi ønsker at se tingene i sammenhæng og gøre noget ved det forhold, forespørgerne har efterlyst vi skulle gøre noget ved. Jeg synes, at hr. Lasse Budtz' dagsorden er alt for militærfokuseret og derved ikke vil løse problemerne – de stikker dybere.

Pelle Voigt (SF):

Hr. Per Stig Møller sagde før til mig, at han ikke agtede at svare på banaliteter, og det kunne vel i og for sig være et passende svar netop på den dagsorden, hr. Per Stig Møller har foreslået. Det er jo en dagsorden uden noget andet indhold end at konstatere, at fred er bedre end krig og frihed er bedre end ufrihed – en typisk afværgedagsorden med det formål at forhindre, at der bliver vedtaget noget konkret her i Folketinget i dag.

Jeg synes egentlig, at spørgsmålet om sammenhæng mellem våbenkontrol og menneskerettigheder er for vigtigt til at blive anvendt på den måde. Men det bliver hr. Per Stig Møllers problem; vi agter ikke at støtte en dagsorden med det formål.

Jeg synes, det samme hykleri gør sig gældende i en række af udenrigsministerens bemærkninger. En af grundene til, at vi, som diskussionen går fremad, bliver mere og mere begejstret for hr. Lasse Budtz' dagsorden, er de mange fortolkningsbidrag fra udenrigsministeren og de fortolkningsbidrag, han fremprovokerer. For vist skal en embedsmandsgruppe da diskutere muligheden for at fjerne atomvåbnene fra havområderne, men vi ved jo, at i samme øjeblik nogen foreslår en konkret nedrustning et eller andet sted på havet, som SF f.eks. har gjort det i forholdet til Østersøen eller i forholdet til stræderne osv., er det første, der sker, at udenrigsministeren springer op som en tiger og si-

ger, at det må vi ikke af hensyn til havenes frihed.

SF er fuldstændig klar over, at hvis vi i morgen stillede et forslag om at forbyde alle atomvåben adgang til Østersøen og traktatfæste det, uanset hvad der skete med den øvrige nordiske zone, ville udenrigsministeren være imod det, på samme måde som han i sin tid var imod SF's forslag om at forbyde andre typer våbens tilstedeværelse i Østersøen, eksempelvis ubåde og sådan noget.

Så snart det kommer til konkrete nedrustningstiltag på havet, har vi altid fra udenrigsministerens side fået at vide, at det må man ikke af hensyn til havenes frihed.

I øvrigt synes jeg, det er besynderligt, at man stiller noget, som man er modstander af, op som en forudsætning for, at der kan laves en atomvåbenfri nordisk zone, medmindre hensigten lige præcis er den, som den naturligvis er og altid har været, at trække denne sag i langdrag og forhindre, at et flertal i fire nordiske parlamenter og et stort flertal i de nordiske landes befolkninger får denne væsentlige tillidskabende foranstaltning igennem.

Det ubehagelige ved denne tillidskabende foranstaltning er, at den er konkret: den vil give sig udtryk i folkeret, i en traktat, i noget, der eksisterer i virkeligheden. Det er meget svært at se noget tilsvarende og en tilsvarende retning i det afværgedagsordensforslag, som er blevet fremsat af regeringspartierne, og jeg synes, den socialdemokratiske ordfører overdriber voldsomt, når han sammenligner stil og indhold i denne ret tynde afværgedagsorden med en af vores store nationalskatte.

(Kort bemærkning).

Fischer (KF):

Problemet med SF's indstilling til disse sager er, at SF ikke forholder sig konkret til virkeligheden. De forholder sig til en illusion, de bygger op, og som de ønsker vi skal forholde os til. Det fremgik også meget klart af hr. Jens Thofts angreb på udenrigsministeren. Udenrigsministerens tale forholdt sig konkret til virkeligheden, og jeg synes, det er interessant at bemærke, hvad den norske socialdemokratiske forsvarsminister sagde i sommer om det, vi er stillet over for. Han sagde:

»For i et vist omfang at kunne imødegå den stærkere sovjetiske betoning af fremskudt sta-